По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 81 (10.464). Львів, неділя 12. квітня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 дол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Одно з наших занедбань.

Перед війною чи не замало уваги звертали ми на наші міста. По війні українське місто стрінула така сама, а подекуди то й гірша доля ніж українське село. Отже не диво, що після важкого всенароднього лихоліття всяка плянова праця над всестороннім піднесенням села, а з окрема праця над зберіганням українського характеру наших міст, сильно підупали. Щойно останніми часами помітний живійший рух на обох ділянках. Праця на селі стрічає важкі перепони перш за все з боку адміністративних чинників, а далі з боку всяких місцевих патріотичних польських організацій. По містах, та особливо у Львові на тому полі далеко більше енергії ніж сама влада проявляють всякі польські громадські чинники а перш за все „організації народові".

Ось на недавному, щойно відбутому у Львові зїзді „організацій народових" принято між иншим резолюцію про те, щоби заопікуватися якнайінтензивнійше ремісничою молодою. Поляки й без того тою молодою дуже опікуються. І чи не більше від своєї — опікуються вони українською молодою. Названа резолюція принята в ряді инших подібних має чисто „ударний характер". Метою її: скріплений наступ на нас, приспішення темпу ловлення українських душ, а тим самим обезсилювання Українців по містах.

Всім інтенціям „організацій народових" іде на стрічу уряд, ідуть на стрічу органи самоврядування, адміністрація і накінець польські ремісники. Як всюди, так і тут важко протиставити тому широкому походові анальогічні методи та засоби з нашого боку. Та боронитися мусимо. Істота тої оборони мусить заключатися перш за все в консолідації наших власних сил, у залізній організації та витревалости. Всі стани і всі верстви мусять працювати гармонійно та доцільно.

Останніми часами ми мали змогу заобсервувати дуже відрадний факт консолідації нашого міщанства, і ще відраднійший факт організації нашого купецтва. Та одно і друге не вичерпує ще всього змісту нашої боротьби за зберігання українського характеру міст. Його може забезпечити нам у майбутньому тільки молоде покоління, тільки ті, що прийдуть по старих ветеранах. Хтож вони? Це перш за все наша ремісничa та торговельна молодь.

На жаль нею дуже мало займаються в нас навіть ті, що теоретично прекрасно розуміють вагу міст у історичному розвитку народу та ще більшу їх вагу у сучасній добі. Про стан опіки над нашою ремісничою молодою у всіх галицьких містах мені мало відомо, але зате для мене доступні деякі дані про Львів. Думаю, що не відійду далеко від правди, коли скажу, що ця справа на провінції поставлена гірше ніж у Львові. А у Львові вона поставлена зле.

Ремісничою молодою опікується тут одно тільки т-во українських ремісників „Зоря". В неї є вже своя ще передвоєнна традиція з тої ділянки. Та ця опіка не охоплює навіть половини тої молоді. Правда, частина її тішиться опікою і „Сокола-Батька" і „Сокола III." Та все це не вистарчаюче. Хто у Львові опікується нашою торговельною молодою — невідомо. Але думаю, що молоде т-во українських купців, якщо дотепер тою справою не зайнялося, то в найкоротшому часі напевно займеться.

Перейдемо до даних про ту молодь. Перш за все вся ремісничa і торговельна молодь мусить ходити на т. зв. доповняючі ремісничі та торговельні курси, бо без їх покінчення не зможе визволитися та розпочати власного чи то ремісничого чи торговельного підприємства. І тут то й починаються наші недостачі. Вся молодь ходить до польських шкіл, бо українських нема. Тих шкіл є у Львові аж 11.*) В них разом вчиться біля 750 Українців. Підкреслюємо, що статистика не найдокладнійша. Колиж взяти на увагу, що є багато такої молоді, яка доїздить зі сіл і яка не має права ходити на ті курси, бо не покінчила сім кляс народньої школи, то ця цифра значно зросте. Як дорахувати до того ще й торговельну молодь, то цифра перейде далеко поза тисячку.

Хібаж можливо, щоби названі наші товариства могли заопікуватися всією тою молодою? На жаль, поза ними ніхто цією справою не цікавиться. А це дуже сумно. Бо Поляки працюють над нашою молодою і в школі і поза нею, а ми знаємо в якому дусі йде та наука й виховання. Їхні товариства, в роді таких, як „Zakład sierót"! „Towarzystwo opieki nad młodzieżą", Towarzystwo Stanisława Kostki", „Gwiazda", „Skała", „Rodzina sieroca", „Бурса Пірамовіча", „Стрільниця" і инші, не дармують, а приваблюють ту молодь до себе чим тільки можуть. І молодь іде туди. Та й не диво. Бож ми польським заходам протиставимо дуже мало. В наших сусідів крім матеріяльних засобів для креування шкіл і всяких установ є ще й розуміння ваги такої діяльности. Як піклуються нашими дітьми в промислових школах деякі магістратські та офіціяльні шкільні чинники з кураторії, видно найкраще з цього, що вони зовсім не допускають до двох названих шкіл (Конарского і Собеского) навіть українських катехитів для науки релігії. А хіба не можуть заперечити факту, що там є й українська молодь.

Міністерство освітя внесло недавно до сойму новий законопроект про ремісничі та торговельні доповняючі курси. Метою законопроекту поліпшити плян навчання тих шкіл, дати їм певнійшу матеріяльну базу (частинно коштом держави, а частинно коштом самоврядних установ) та накінець приневолити законодатним шляхом усіх ремісників, щоби посилали молодь до шкіл. Якщо закон пройде, то сусідська праця на тому полі ще скріпиться.

Помичаючи те, що в нас нема своїх курсів, а також і те, що нема навіть підготовчого курсу, який давав би змогу нашим сільським хлопцям користати бодай з польських курсів, слід ствердити цілковиту недостачу пляново зорганізованої позашкільної опіки над молодою.

Зваживши все повище, слід нам остаточно звернути належну увагу на ту чомусьто — не важно тепер, чи через недогляд, чи через недбальство, — але в усякому випадку дуже занедбану справу, та вжити всіх можливих зусиль для направи величезного занедбання. Справа важна не тільки для Львова, але й для всіх наших міст. Бо гріхом було би занедбувати її дальше саме тепер, у моменті змобілізованого та дуже широко заініціованого наступу на нас і на наші здобутки.

В. М.

*) У городецькій дільниці школи: Сенкевича з 75 Українцями, Кордецкого з 80, Конарского з 50, Марії Магдалени з 48; у жовківській дільниці: Собеского з 50, Мартина зі 100; у личаківській дільниці: Антонія з 27, Промислова Сношків з 20; у середмісті: Міцкевича з 52, Сташіца з 110, Пірамовіча з 114 Українцями.

Політичні новини.

Німеччина.

Кандидатура Гінденбурґа на президента Німеччини.

Першою европейською сензацією є нині кандидатура Гіндербурга на німецького президента. І партії, які його ставили, і він сам, і його вороги, і другий кандидат з тої самої партії, переможець при перших виборах Яррес, усі вагались кілька днів щодо його кандидатури. Аж ось Гінденбург згодився. Кажуть, що одержав благословенство від самого Вільгельма II. У лоні правих партій велась завзята боротьба щодо його особи. Людова партія виступила з цілою рішучістю проти такої кандидатури. Голосно поборював її міністер закорд. справ Штреземан, вказуючи на її шкідливе враження на чужині. Рахують, що особа Гіденбурга може саме зміцнити всі партії т. зв. веймарської коаліції, яка голосуватиме на Маркса. Можливо, що навіть соціялдемократи готові піти лавою за Марксом, вибираючи з двох лих менше. На підставі статистики з останніх виборів праві партії, коли ще додати до них пів міліона голосів господарської партії (Wirtschaftspartei), — мали би 12,256.206 голосів, проти 13,407.749 голосів центру, демократів та соціялдемократів.

В Америці і в Англії прийняли звістку про кандидатуру Гінденбурґа дуже неприхильно. Там гадають, що вона може стати притокою до міжнародніх комплікацій, тому, що вказує на тенденцію в Німеччині повороту до монархії. Також у французькій політиці може повстати реакція і покликати до влади знову націоналістичний кабінет. У Льондоні гадають, що вибір Гінденбурга означав би перекреслення виглядів на гарантійний пакт, в який могла би ввійти Німеччина.

Франція.

Продовження кризи.

Становище кабінету Ерріо є на далі неясне щодо своєї тривкости. Сенат висловив недовіря міністру освіти Альберу 138 голосами проти 134. Президент міністрів, Ерріо, сам вмішався у палку дискусію в справі кредитового буджету, заявивши, що подасться до димісії, коли сенат не прийме проекту про підвисшення кредитів. Парлямент продовжує дискусію над проектом санації фінансів, яка скінчиться щойно в першій половині найблизшого тижня. Комісія, яка приготовляє проект нової санації, погодилась на нову його редакцію, одначе її текст покищо невідомий. Права преса сильно атакує Ерріо за те, що автор проекту Де Монзі пішов надто далеко за ідеями соціялістів. У проекті має найти вислів ідея про примусову віддачу деякого майна богатими. Можна сподіватись, що новий проект не перейде без завзятої боротьби, в якій на терезах ваги буде покладена сама особа Ерріо

Голос з трумни.

Реферат п. Токаржевського-Карашевича.

Варшавський „Роботнік" приносить власну кореспонденцію з Парижа про реферат був. українського міністра п. Токаржевського-Карашевича в Комітеті „France-Orient". Очевидно, п. Токаржевський-Карашевич говорить про Україну. Реферат відбувся дня 25 березня ц. р. перед горсткою французьких діячів.

По словам „Роботніка" — нещасливий український дипльомат на склоні останньої доби У. Н. Р. перш усього засував територію України. Та цей географічний вступ мав на меті тільки одно: зазначити, що границя з Польщею мусить бути вдержана за всяку ціну на основі лінії, означеної варшавською умовою з дня 22. квітня

1920 р.: инші умови й рішання України не зобовязують. Треба з подивом ставитися до... обмежености, як не безрозумної впертости п. Токаржевського-Карашевича, який конечно домагається вдержання граничної лінії якраз варшавської умови, а не на прим. ризького трактату, бо — мовляв — Україну обходять тільки умови й рішення петлюрівських дипльоматів, хоч би видами на воді писаних, а не життеві події і не змагання українського народу.

Подавши опис України і її історію, п. Токаржевський-Карашевич зазначив, що війни з Росією були випливом традиційної ненависти (тільки ненависти? — Ред.), а війни з Польщею були наслідком численних і важких політичних помилок з боку Польщі. Так було давно, але тепер мабуть вже все поладнано, бо в р. 1920 українська армія боролася спільно з Поляками проти спільного ворога.

Нема то, як „березневі Українці" зі своєю знаменитою історіософією і недостачею сорому, як вже не розуму. Годилось би п. Токаржевському перейти хоч невеличкий курс української історії та історії взагалі, щоби з одного боку переконатися, що почування сліпої ненависти ще не викликують воєн. Війни викликує в першу чергу противенство інтересів. Коли би п. Токаржевський знав українську історію, то не пускав би в світ таких нісенітниць, як на прим. що причиною воєн з Польщею були тільки помилки цеї останньої, помилки, яких — зовсім природно — вже позбулася відроджена Польща, бо в р. 1920 після варшавської умови українська й польська армія боролися проти спільного ворога.

Крім чемностей, мало дипльоматичних, а більше безхарактерних на адресу польського „союзника" п. Токаржевський зробив кілька поклонів перед „золотим тельцем" французького капіталу. Згадавши про заанґажування французьких капіталів в українських підприємствах, референт підніс потребу заінтересування долею України. Вкінці п. Токаржевський згадав про діяльність Директорії, уряду гол. от. Петлюри та цілої української політичної еміграції. Ця праця викликала опір населення і примусила до уступок нових володарів України. Реферат закінчено вірою в сили українського народу і в його остаточну побіду та висловлено надію, що Европа вкінці зрозуміє змагання української нації.

Предсідник зібрання п. Леней, колишній посол до Ліону, подякував п. Токаржевському за інформації, жалкуючи, що не може говорити в імени цілої Европи, але мусить тільки в імени нечисленних приятелів України обмежитися до висловлення надії, що український нарід здобуде свою незалежність, як її здобула Польща, яка „єдина в цілій Европі зрозуміла героїзм от. Петлюри і при якої огнищі найшов гостину уряд УНР., змушений покинути свою батьківщину".

Уявляємо собі вдячність п. Петлюри і його дипльоматів за недавню гостину в Польщі.

Авдиторія п. Токаржевського складалася менше-більше зі сотні осіб, депутованих, промисловців, фінансістів, журналістів, дипльоматів і військових. Крім того на викладі було кількох Поляків, Грузинів і Литовців.

Небезпека релігійного безладдя.

(Статте надіслане.)

Те, що твориться тепер у нас на релігійному полі, грозить нам в недалекій будучности великим національним нещастям. До загальної теперішньої розбіжности прилучається ще й релігійна боротьба, — боротьба, що буває звичайно безоглядна, заїля, жорстока.

Українську суспільність обмотують тепер ріжні релігійні „місіонарі". Крім ріжнонаціональних латинників, що від довшого часу зіїжджаються з усіх усюдів, щоби „навертати" нас на „римську віру", — крім автокефальних і загально православних аґітаторів, — ведуть свою пропаганду — зі щораз більшим розмахом — баптисти, методисти та презвитеріяни.

Найбільше живу акцію розвинули в нас методисти й презвитеріяни. Нема майже більшого міста у Східній Галичині, де не мали би вони осідку своєї пропаганди. Робота йде їм тим лекше, що „навернені" крім нової віри дістають у додатку ще доляри. А це тепер лакома річ.

Особливішу свою увагу звернули „місіонарі" на Станиславівщину, а також на Львів. До Львова зїхали останніми часами з Америки презвитеріяни п. Нижанковський й п. Кузів. В дорозі має їх бути ще більше. В одну з останніх неділь уладили вони у Львові в домі методистів своє богослуження, на котрім мало бути кількасот учасників. Оба вони мають бути добрими промовцями і пописуються знанням св. Письма.

На зібрання „місіонарів" сходиться громадно шкільна молодь, ба навіть діти. Їх притягається книжочками, допущенням нарівні зі старшими до діяльної участи в богослуженнях і т. п.

Аґітація дуже хитра. Ось пр. п. Нижанковський оголосив недавно в пресі курс англійської мови. Заінтересування до своєї віри викликують „місіонарі" між иншим малими летючками, де ставлять ріжні запити і обіцюють за відповідь великі долярові суми. (Пр.: обіцюють 200 долярів тому, хто докаже зі св. Письма існування чистилища).

Подібна пропаґанда в мирних нормальних часах не була би така небезпечна, як сьогодня. Були й перед війною деякі спроби поріжнити нас релігійно. Ті спроби вдавалися тоді дуже слабо. Тепер часи инші. Для релігійної, зокрема протикатолицької пропаґанди відносини тепер дуже прихильні.

Завдяки сторонничій політиці теперішнього папи й занадто великій податливости деяких наших епископів, авторитет і папи і епископів у нас дуже підупав. Враз із тим підупав у нашого народу авторитет церкви взагалі. Кількадесятилітна протирелігійна акція всіх наших соціялістів і радикалів не пошкодила стільки нашій церкві й релігійному життю нашого народу, що виступи Риму й нашої єрархії в останньому часі.

Говорити сьогодня до наших свідоміших одиниць про католицизм, про папу, про епископів, це річ дуже нелегка й дуже невдячна.

І так під усяку протикатолицьку, ба навіть протирелігійну пропаґанду, став у нас ґрунт аж надто пригожий. І тому не дивуватися, що „місіонарі" збирають обильні жнива.

Розуміється, що наше духовенство мусить боронити своєї позиції й позиції своєї церкви всіми силами. Воно обовязане не тільки

М. ВОЗНЯК.

27)

Шевченко й княжна Репніна.

„Я сподівалася, що ці рядки прийдуть до вас на свята: хай воскресне Христос у вашій душі, мій добрий Тарасе Григорієвичу, хай освятить він вашу душу, хай просяє у вас свята ласка! Ось мої бажання. Завтра я подам на часточку за ваше здоровля. Я завсіди молюся за вас, я вам бажаю так багато доброго, найкращого, прошу Бога, щоб він дав мені побачити вас іще в цім життї, одначе корюся його волі й з цілої душі прошу його, щоб він згадав вас у своїм царстві! Там усе буде ясне, святе, щасливе! О, зверніть туди очі своєї душі, не забувайте, що у вас тут є щирі приятелі, котрі бажають вам того, чого бажають собі!" Подавши вістки про дім, писала далі: „Сьогодні не можу багато писати — готовлюся до сповіди. Вибачте мені все те, в чім я не виповнила християнського обовязку перед вами. Робити добро душі брата — обовязок, який ми надто часто занедбуємо. Хай покриє Господнє милосердя та його добрість усі наші занедбання!" До листу княжни Репніної дописала Олександра Псьолівна свій вірш.

Дальші листи княжни досі невідомі, збереглося тільки дальших пять листів Шевченка. З листі з 14 (26) листопада 1849 р. — після слива півторарічної експедиції на Аральське море — писав Шевченко: „Цими днями я вернувся з киргизького степу й з Аральського моря в Оренбург. І сьогодні Лазаревський доставив мені ваш лист, де ви іменем усього дорогого просите подати про мене хоч яку небудь вістку. Добрий і одинокий мій друг! Про мене ніхто не знав, де я прожив цих півтора року, я ні з ким не листувався тому, що не було можливости: почта як і ходить через степ, то два рази на рік, а мені завсіди в той час не доводилося бути в укріпленні. Ось причина! І хай хоронить вас Господь подумати, що я міг забути вас, добра моя Варваро Миколаївно. Я дуже, дуже часто в моїй самоті [illegible] в Яготин і наші лагідні й тихі розмови. Небагато минуло часу, а як багато змінилося, бодай зо мною: виб уже в мені не пізнали давнього по дурному захопленого поета. ні, я тепер став занадто розумним. Уявіть собі! протягом слива трьох років ніодної ідеї, ніодного натхненого помислу — проза й проза або, краще сказати, степ і степ! Так Варваро Миколаївно, я сам дивуюся моїй переміні, в мене тепер слива нема ні суму ні радости, зате є душевний мир, моральний спокій до рибячої холоднокровности. Будучина для мене неначе не істнує. Невже постійні нещастя можуть так сумно переробити людину? Егеж, це так. Я тепер повний виворіт бувшого Шевченка, й дякую Богу".

В новорічнім листі з 1 (13) січня 1850 р., витаючи княжну з новим роком, Шевченко згадував минуле, коли перший раз зустрівся з нею в Яготині. Повідомляв, що пише до Василя Жуковського, щоб виклопотав йому дозвіл малювати. Прохав, щоб княжна написала до Миколи Гоголя в цій справі й подала Шевченкові його адресу, а він напише до нього, хоча не знає його особисто, „по праву малоросійского виршеплета". Просив прислати Наслідування Христа Томи Кемпійського. Згадка про Гоголя дала можність княжні висловити свою думку про нього в листі до Шевченка. У відповіди на лист княжни писав Шевченко 7 (19) березня: „Усі дні мого колишнього побуту в Яготині є й будуть для мене низкою прегарних спогадів. Один день був покритий легкою тінью, але останній ваш лист осяяв і цей сумний спомин. Певне ви забули? Пригадайте собі. Припадково якось зайшла мова в мене з вами про Мертві душі й ви відозвалися незвичайно сухо. Мене здивувало це неприємно тому, що я завсіди читав Гоголя з любістю, а ще й тому, що я в глибині душі шанував ваш благородний розум, ваш смак і ваші ніжно зненслі почування. Мені було боляче, я подумав: Я такий грубий і дурний, що не можу ні розуміти ні почувати прегарного? Так, ви правду кажете, що упередження ні в якім разі не дозволене, як почування без підстави. Мене захоплює ваша теперішня думка — й про Гоголя й про його безсмертний твір! Я в захваті що ви зрозуміли його дійсно християнську мету. Так!... Перед Гоголем треба благоговіти, як перед людиною, наділеною найглибшим розумом і найніжнійшою любовю до людей!" Шевченко просив прислати йому Мертві душі.

Останні листи Шевченка до княжни походять із 1851 р. В передостаннім листі з 12 (24) січня, згадавши Вільхівську, питав, чи вона живе, чи 12 (24) січня збираються в неї безцеремонні сусіди з дітьми й челядю, чи багато лишилося живими з тих, про котрих із вдоволенням він згадував. Поставивши низку питань, висловляв Шевченко рефлексію: „Так, у моїм минулім хоча зрідка мигає не то щоб справжня радість, але бодай і не гнітючий смуток. Недавно, здається, всього чотирі роки, а як тяжко вони перейшли над моєю головою, як змінили вони мене, аж я сам себе не пізнаю. Уявіть собі флегму без життя — й це буду я! Не треба було й говорити про це, а кращого нема що сказати" *).

Листування Шевченка з княжною обірвалося. На свої останні листи він не діждався відповіди від неї. При трусі найдено в Шевченка листи княжни й Орлов виписав княжні гостру заборону. „Ваше листування з Шевченком, — писав шеф жандармів до княжни, — а також і те, що ваша сіятельність іще перед тим верталися до мене з посередництвом у справі облекшення долі згаданого простого вояка, доказує, що ви брали в нім участь, непристойну з огляду на його зіпсуті й розпусні прикмети". На закінчення радив Орлов княжні Репніній на будуче менше вмішуватися в справи України з погрозою, що в противнім разі вона сама буде причиною неприємних для неї наслідків **). Слово було тверде й осягнуло своє.

(Продовження буде.)

*) Листи Шевченка до княжни надруковані в статті „Нѣсколько новыхъ матеріаловъ для біографіи Т. Г. Шевченка" в „Кіевской Старинѣ", Т. XL, стор. 202—73.

**) Н. И. Стороженко. Первые четыре года ссылки Шевченка. (Кіевская Старина т. XXIII, стор. 19).

оглядy на добро церкви, але й оглядy на добро народу, відперти наступ американських „місіонарів", принаджених у Галичину неоглядним поступуванням Пія XI. і наших епископів.

Та духовенство мусить мати поміч і від світської інтелігенції. Ця інтелігенція не може приглядатися байдужно руїні нашої церкви, памятаючи, що з руїною церкви піде в парі й руїна народу.

Одначе дехто у нас цього не розуміє. Досить звернути увагу лише на те, які тепер часи, від кого ми залежні й які можуть вийти наслідки з релігійної анархії. Не треба забувати, що де двох беться, там третій користає...

Свящ. Г. Яремецький.

Новий закон про новобранців.

Минулого року вийшов новий закон про загальну військову службу в Польщі і цьогорічна бранка відбудеться на підставі цього закону. Бранка почнеться найдальше 1. мая, а скінчиться найпізнійше 30. червня. До неї будуть обовязані ставитись: 1) мущини уроджені в р. 1904; 2) ті, що є у віці бранки, а минулого року були звільнені або признані тимчасово нездібними (категорія Б); 3) всі новобранці минулих літ, які до цього часу не ставали перед військовою комісією; 4) ті, що хотять служити добровільно.

Згідно з новим законом усі полекші, як нпр. відкладення речинця служби, належатимуть тепер не до військової, а до адміністраційної влади, яка порозумівається з військовою, отже до староств, воєвідств, а по більших містах до магістратів. Відкладення служби можуть одержати: 1) Ті, що лише самі одні фактично удержують родину; як нпр. єдино-працюючий син безсилих родичів, батька чи матері, або двоюродний брат залишених сиріт чи безсилих братів чи сестер, 2) Власники окремих земельних господарств: як ті, що одержали господарство у поостій спадщині, а воно вистачає на прожиток рідні, але не є втроє більше від цього прожитку і коли його ведуть вони самі як єдине джерело доходу, 3) Особи на теоретичних та практичних студ'ях, себто: а) ученики середніх державних шкіл і шкіл рівноправних з ними, до 23 р. життя; б) студенти вищих шкіл, слухачі теольогії та рабінатських шкіл признаних державою, і особи середньої освіти та вищої на студіях за кордоном — до 26 року; в) челядники працюючі в ремеслі до 22 року, але лише у цехових майстрів, коли предложать посвідки від організації або промислового союзу.

Право на вісторарічну службу матимуть лише ті, що найдальше до 25. червня докажуть, що скінчили з добрим висілдом середню школу (матура). Прохання в цьому напрямку звертати до адміністраційної влади. Ті, що хотять відложити речинець служби, а були вище згадані під пунктами 1) 2) 3) 4) мають складати прохання до адмін. влади І-ої інстанції від 15-го лютого того року в якому новобранець має ставати перед комісією, а не пізнійше до дня, коли має стати перед нею. Тим, що є за кордоном, відложити службу може дотичний консульський уряд. Вносити прохання без стемплів замість новобранців може їх відня або законні заступники. Речинець явки новобранців означить дотична адмін. влада офіціяльними обвами.

Протест проти творення „Великого Львова".

Голос Народньої Організації м. Львова

Народня Організація Українців м. Львова відбула в неділю 5. квітня н. р. під проводом голови Ів. Ліщинського ширші місячні сходини. По рефераті, присвяченім справі акції з боку міської ради Львова щодо прилучення підміських громад і по широкій дискусії внесено одноголосно отсю резолюцію:

Народня Організація Українців м. Львова стверджує, що громадська рада міста Львова, в склад котрої на 150 членів допущено лише 2 (двох) представників українського населення, зайняла супроти Українців м. Львова крайно вороже становище. Яркими доказом цеї дуже шкідної для українського населення політики міської ради Львова являється м. и. і цей факт, що в бюджет на 1925 р. не вставлено ніодного сотика на якінебудь українські — навіть гуманітарні цілі, хоча дуже поважний відсоток Українців-власників реальностей і підприємств — платить високі безпосередні податки в користь громади м. Львова.

Супроти того, що провідною думкою ініціяторів створення „Wielkiego Lwowa" є: успішнійша польонізація українського населення підміських громад; перекинення на ці громади податкових тягарів; позбавлення Українців дотеперішнього представництва в підміських громадських управах і з огляду на те, що обіцяні користи з прилучення підміських громад до Львова є під цю пору зовсім не до здійснення і не стоять в ніякім відношенні до постійних тягарів, які спадуть на це населення в наслідок їх злуки з міською громадою — Народня Організація Українців міста Львова як організація українського населення Львова і підльвівських громад, протестує проти наміреного прилучення підміських громад до Львова і взиває все українське населення м. Львова й інтересованих громад до боротьби проти згаданої акції з боку міської ради міста Львова.

Діти на село!

Перші весняні сонячні проміння, перші квітки, що украсили одномаїтне ще, сіре підложе лісове, перші подуви теплого леготу викликують у душі кожного мешканця міста бажання хоч на короткий час вирватися з тісних душних мурів на село, віддихнути свіжим воздухом, відпочити оком на зелені трав. А вже найбільше рветься туди дітвора, жадібна руху, сонця, простору. І за два-три місяці богато наших дітей, нашої шкільної молоді, виїде на село до своїх батьків, до родини. Та не всі! Великий процент, переважаюча більшість остане у Львові через цілі вакації, бо не має засобів ні спроможности кудинебудь виїхати. А це якраз бідні діти, найбіднійші, що цілий свій вік живуть в темних, вогких, нужденних мешканнях, невідживлювані як слід — діти, які нераз попри шкільну науку сповняють ще дома тяжку роботу, пособляючи батькам у їхньому заробіткові. Тим дітям в першій мірі треба села: сонця, свіжого воздуху, купелі, харчу.

Час до вакацій вже недовгий, пора нам призадуматися, де і як примістити ту немічну дітвору, якій батьки не в силі дати того всього, що вона потребує. Польські краєві організації і приватні товариства опіки над молодю зарані вже, підпомагані щедрими жертвами і державними субвенціями, поробили заходи, щоб як найбільше і найкраще примістити свої діти на час ферій. Ми Українці обмежені виключно на власні сили. Одиноке у нас товариство вакаційних осель, яке перед війною розвинуло таку широку й успішну діяльність, нині стоїть перед дуже важким питанням: де і за що вислати українську вбогу дітвору на село?

В останніх роках дуже помогла товариству патріотична громада Підберізці під Львовом, яка вже тричі гостила у себе вакаційну оселю. Минулого року вислало туди товариство під своєю управою 25 дітей на ціломісячний побут. Оселя була приміщена в шкільнім будинку; кухню і кімнату для управительки відступив ласкаво бувший управитель школи п. Мелевич. Сердечна йому за це дяка, як також Вп. о. Сохацькому, начальникові громади п. Конюхові і всім жертволюбним громадянам за поміч у влаштуванню оселі, за матеріяльну підмогу в харчах і за щиру батьківську опіку і прихильність до дітвори, ця довго і тепло згадуватиме хвилі, пережиті під ясним, погідним небом Підберізців. Колиб таких громад було більше, то й журн за нашу дітвору булоб у нас менше. Цього року ця громада гостить у себе львівську дітвору, на другий рік друга, а то й по кілька громад розбирає поміж себе діти — і справа булаб розвязана. Але таких Підберізців небогато, а то й голі нам в цьому році, такому важкому з економічного огляду для нашого селянства, звертатися до нього безпосередно з проханням матеріяльної помочі. А помочі від села таки треба, як не матеріяльної так бодай моральної, бо цього року хоче товариство повернути до передвоєнних традицій і вислати на ферії дві групи дітей: хлопців і дівчат. Для хлопців найдеться приміщення при школі т-ва „Просвіта" в Милованім — для дівчат покищо приміщення нема і фондів на висилку й улаштування оселі теж нема.

Але найти їх треба конче, — і наша суспільність, хоч як обложена всілякими податками, мусить і цю жертву принести, памятаючи, що відмовляючи собі якоїсь приємности, складаючи і найменшу лепту на оселі, ратує може неодну дитину від тяжкої недуги а то й смерти, викличе румянець на блідім личку, запалить блеском погаслі оченята, а в діточому серці розбудить віру в добрих людей. А ратуємо не чужі, а свої діти, цвіт-будучність народа. Цей аргумент хіба доволі сильний, щоби отворити жертвенні долоні усіх свідомих синів і доньок України і збіркам, які відбудуться на цю ціль по львівських церквах в дні 17. мая і 21. червня запевнити богате жниво.

А ось і друге прохання, звернене до нашої сільської інтелігенції. Просимо дуже вказати нам місцевість, яка надавалась би на улаштування діточої оселі на час найближчих ферій. Умови: легкий доїзд, здорова околиця і купіль, відповідний будинок на приміщення дітвори (найкраще на цю ціль підходилаб школа). Потрібна домовче кухня і кімнатка для управительки оселі та — щира людина в місці, яка помоглаб управі в улаштуванню оселі. Зі зголошеннями і запитами в цій справі просимо звертатися до п. Ольги Бачинської, вул. Театинська 31, — грошеві жертви слати на адресу скарбнички товариства п. Осипи Паньківської вул. Чарнецького 26.

Віримо, що наше громадянство сповнить свій обовязок. Покажім, що доля української знеможеної дитини нам не байдужа — сотворім їй хоч на місяць ілюзію сонячного щастя посеред зелені і щебету птичок, а та ілюзія може колись в майбутньому стане одиноким ясним проміньчиком, що грітиме її у студені, понурі дні життя.

К. Малицька.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Тугут подався до димісії.

„Жечпосполіта" повідомляє, що віцепрем. Тугут зложив 10.IV. на руки прем. Грабского просьбу про димісію, якої досі оконечно не полагоджено. Тугут поставив нові домагання, від котрих робить залежною дальшу свою участь у кабінеті.

Димісія кабінету Еріо.

Французький сенат 156 голосами проти 132 відкинув внесення про заяву довіря урядови. По відкиненню внесення, сенат більшістю 163 голосів ухвалив заяву недовіря для уряду. Зараз по тім голосуванню члени кабінету зібралися на засідання, де рішено податися до димісії. Відтак Еріо вручив президентови републики письмо з просьбою про димісію цілого кабінету.

Справа злуки Австрії з Німеччиною.

„Бр. Альґ. Цтґ." повідомляє з Білгорода: Зачувати, що справою злуки Австрії в Німеччиною займеться конференція держав малої антанти, яка відбудеться з початком травня. Представники Румунії й Югославії займуть рішуче становище проти злуки.

Швеція проти женевського протоколу.

Шведські експерти предложили звіт із своїх розглядів женевського протоколу. У висліді заявляються проти приступлення Швеції до того протоколу.

Процес консуля Карчевского.

Радянські часописи повідомляють про процес, в яким виступив уряд СРСР. проти дотеперішнього польського консуля в Мінську Карчевського. Йому закидують шпіонажу.

Гінденбурґ кандидує.

Кандидатура Гінденбурґа на президента викликала просто катастрофальне для Німеччини враження передовсім в Америці і Франції. На випадок вибору Гінденбурґа американські банки відмовлять Німеччині кредиту. З Льондону доносять, що французький уряд здержує відповідь на німецькі пропозиції пакту аж до оголошення висліду виборів президента.

СРСР. скріпляє зах. фронт.

Б. нач. вожд рад. армії Тугачевський прибув до Мінська в справі реорганізації армії на тім фронті. Т. заявив кор. „Звєзди", що збросння зах. держав, головно ж Польщі, приневолюють СРСР. звернути увагу на зах. фронт. Зреорганізовано 2 див. білоруських стрільців, збільшено арт. парк, летництво і протигазову оборону.

Військ. балканський союз.

Переговори між Румунією, Грецією й Югославією про заключення військової конвенції є на укінченні. Рум. пос. в Атенах виїхав до Букарешту, щоби здати звіт із переговорів. Греція вислала до Білгороду Венізельоса як посла для викінчення союза.

Рад. амб. виїхав до Токіо.

Дня 8. квітня виїхав до Токіо радянський амбасадор Копп.

Ґен. Брусілов у Берліні.

„Жечпосполіта" в звязи з переїздом через Варшаву, члена рад. воєнної ради ґен. Брусілова пише, що він поїхав до Берліна на конференцію з ком. райхсвери ґен. Сектом. Темою розмов буде реорганізація рад. армії на основі нім. плянів. Рад. часописи пишуть, що Б. виїхав за кордон для ратування здоровля.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Вино подешевіло!

Зниження до половини ввозового мита на заграничні вина, дає змогу передовсім аматорам всілякого рода вина, що з огляду на дотеперішні високі ціни, вздержувалися від вживання цього благородного напитку, знов уживати його у довільній кількости, по знижених цінах.

Спеціяльність літурґічні вина в ціні по 3 зол. за літру.

НАБУВАТИ МОЖНА

У ВИНЯРНІ

ЯКОВА ГАБЕРА

1786 **У ЛЬВОВІ, РИНОК ч. 5.** 2—3

АПАРАТИ МІРНИЧІ найлекше **ШАЛЬ І АЙХЛЕР** Львів, пл. Марійська 7.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашнім числі нашого часопису пошматувала цензура вступну статтю „Чорна Хмара", вирізавши з неї сім місць.

— **Провокаційні відомости польської телеґрафічної аґенції „Експрес" про українську молодь.** Польська преса з 11. IV. принесла відомість, подану за аґенцією „Експрес" про те, немов би то „Українська студентська Рада" „начальний орган усіх студентів, що бойкотують польські університети — спроневірила з довірених їй американських фондів значні суми, що сягають тисячів долярів". З компетентних українських студентських кол повідомляють нас, що подана відомість є наскрізь брехлива, та має чисто провокаційний характер. Про мету тої провокації догадатися легко, також, як не важко збагнути, з яких джерел вона походить.

— **Якщо в вашім селі не буде польської школи, то не дістанете позички!** Так сказали в Повітовій Касі Ощадности і в Задатковім Товаристві в Рудках нашим людям з Вощанець, Канафостів, Купнович і инших сіл рудецького повіту, коли 8. квітня ц. р. прийшли з векслями по гроші, котрі вже передтим обіцяли їм тогож дня позичити. Та й ще доповіли: „Ви маєте своїх попів, нехай вони Вам дають гроші. Лише ті громади дістануть позички, де буде польська школа". Всі ті села внесли декларації за українською школою і ось їм відповідь на це! А за Повітову Касу Ощадности дає поруку цілий рудецький повіт з 74 процентами українського населення; в Задатк. Товаристві наші українські селяне становлять більшість членів і вложили великі суми на уділи. Голод заглядає їм в очі, поля будуть не обсіяні, а їм ось яку дають допомогу.

— **Речинець заяв про податки.** Законні особи мають складати списки про свій дохід не дальше як до 1. мая, а особам фізичним і заявам про спадщину відкладається речинець до 31. мая.

— **Хитрий батько чи посередник.** У повастиві Вагилівок появився якийсь сватюк, який представив себе як війт громади Мальчиці і прохав черниць, щоби прийняли на удержання 12-літнього хлопця. Лишивши хлопця — щез. Хлопець Василь Юдик є умово недужим. Його відставили до міського комісаріяту VI. дільниці, а за хитрим сватом почала шукати поліція.

— **Чого тепер не спростовують.** У „Век-у Нов-ім" читаємо таку „Остороґу": „Шліхтер-Акерманова з Городецької вул. 10 фальшиво пошириює, буцім-то є моєю жінкою і має якісь діти зі мною. Є це неправда, бо я ніколи не зіткнувся з нею і ніколи не чув про неї. Д-р Бухвальд". Дай Боже, щоби ще за кілька літ половина нашої преси була залита особистими обявами, в яких найдуть свій вислів усі приватні сплітки. Може тоді наш загал з більшою цікавістю читатиме часописи.

На допомогу „Голодному Селу"

вложили в золотих:

Вп. о. Олександер Стефанович Львів 5, Антін Костишин 10, Іван Ганас Яблонів 10, д-р Володимир Охримович 30, Казимира Боровь Отиніїв 8, Теодор Микитин Чемериці 10, Гіларій Левицький Борщів 11, Марія Ольга Косович Підгайці 20, Тома Водяний Тернопіль 20, М. Федевич Перемишль 40, Анатоль Проскурницький Мелец 30, Осип Котович Отинія 5, Збірка в місті Кросні: Григорій Тимощук 15, д-р Налисник 15, д-р Налисник адвокат 6, д-р Налисник судця 2, В. Дяків 5, Константський 4, Персонал Т-ва „Карпатія: Бзовкий 6, Барвінська 2·20, Сміщко 2·20, Яремкевич 2·20.

Львів, дня 9. квітня 1925. *Р. Б.*

✝ Посмертні згадки.

Дня 12. березня п. р. зійшов в могилу в весні життя бл. п. **Михайло Бандрівський** богослов IV. року дух. семинара в Перемишлі.

Родився в Лісковатім в Добромильщині, ґімназію покінчив в Перемишлі, перебув світову війну, російський полон, відтак як поручник У. Г. А. дістався до Тухолі, що надто підорвало його здоровля. По повороті був учителем в українській ґімназії в Добромилі та ревно займався організуванням хорів по наших селах. Покійний відзначався великими здібностями і суспільність втратила в нім многонадійну одиницю. Хай земля яку він боронив перед ворогом, буде Йому пером!

Омелян Кордасевич ем. радник скарбової дирекції у Львові, помер дня 9. квітня п. р. в 80. році життя. Похорон відбудеться в суботу дня 11. квітня ц. р. о год. 3. з полудня. В. Й. п. 1775 1-1

ОПОВІСТКИ.

У квітну неділю дня 12. IV. 1925 року в Преображенській церкві відспіває хор Львівського Бояна псальми: Бортнянський: 1) Благообразний Иосиф. 2) Вскую прискорбна еси, 3) Гласом моім, 4) Скажи ми, Господи, 5) В зведох очи в гору, 6) Услиши, Господи, глас мой, Кишакевич: 7) У все упованіє моє, Львов: 8) Вечери твоея тайныя. — Початок о год. 12. — Збірка добровільних жертв на інвалідів. 1746 2—2

Нові Великодні листівки У. П. Т. рис. П. Ковжуна) можна набути у всіх Книгарнях. Народних Базарах, Народних Торговлях і Торговлях папером так у Львові як і на провінції. 1744 2—3

Дрібні оголошення.

В НАДВІРНІЙ, прекрасній гірській кліматичній місцевости, центрі теперішнього нафтового промислу, з приводу виїзду є дешево на продаж недокінчена деревляна вілля о 10 кімнатах.—До ріки Бистриці 2 хвилі ходу. — Залізнича стація, почта і всі повітові уряди в місци. — Зголошення приймає: Каса маґістрату в Надвірній для Л. Г. 1747 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ОКУЛІСТ

Д-р Г. ІҐЕЛЬ

лікар Народної Лічниці

ординує в очних недугах

у Львові при вул. Ягайлонській 20.

1588 10—10

ҐРУНТА з парцеляції до набуття на корисних услівях. Інформації уділить з чемности д-р Бандель, Львів, вул. Підвальє ч. 7 — другий поверх. 1740 2—3

В КОСОВІ, Карпати, приймаю літників на мешкання враз з цілим удержанням, кімнати сонячні, елеґантно уладжені, доходячих приймаю на обіди. Інформації Е. Лукашевська, Косів ad Коломия. 1778, 1—3

СВЯТОЧНІ ТОВАРИ І НАПИТКИ

а також

ДРІЖДЖІ

по конкуренційних цінах

поручає

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

у всіх своїх складах.

Для членів цукор кістки по вниженій ціні.

1737 2—2

Присилайте передплату!

Отсим подається до відома всіх дяків, що

Загальний збір всіх дяків

всіх трьох галицьких епархій

відбудеться старанням Товариства „Самопомочі Дяків" у Львові, дня 29. квітня 1925 р. у Львові в салі „Народного Дому" о год. 10. передпол. з слідуючим дневним порядком:

1. Відкриття Зборів. 2. Затвердження протоколу попереднього Збору. 3. Звіт з діяльности Виділу. 4. Уділення Виділови абсолюторії. 5. Зміна статута Товариства. 6. Службова прагматика дяків. 7. Справа пенсійного інституту для дяків. 8. Заснування дяківської кооперативи. 9. Вибір нового Виділу. 10. Внески і запити членів. 1777 1—1

Тогож дня о год. 8-й рано відправиться Торжественна Служба Божа на інтенцію Іх Ексцеленції Митрополита в Преображенській церкві у Львові.

З Виділу Товариства „Самопомочі Дяків" у Львові:

Голова *о. Дудкевич вр.* Секретар *Д-р Янкевич вр.*

НА СПЛАТИ

поручаю П. Т. Адвокатам, Інжінерам, Урядникам і инших

1762 2—7

ВЗУТТЯ всякого рода.

Мікадо, Академічна ч. 20.

Чи Високопреподобні Отці Духовні і Світські Панове пригадують собі фірму

НАТАНА ЛАУФЕРА

магазин мужеських одягів

Львів, пл. Капітульна 3, І. пов.?

Істнує та дальше виконує всякі одяги на догідних условях з найліпших матеріялів, з найбільшим задоволенням.

1673 3—4

ЗАВЕДЕННЯ М. ФРАЙЛІХА

спеціяліста і винахідника патентованих бандажів проти РУПТУРИ для мущин, жінок і дітей, при помочі яких вирятувалися сотки людей — навіть і найбільше застарілих случаях, **приймає щоденно від год. 9. рано до 6. вечер у Львові,** вул. **Городецька 35.**

Згадана фірма істнує вже понад 40 літ, і зискала собі похвали і признання не лише в краю але і за кордоном. Про це свідчать золоті медалі, гонорові дипльоми, як також листи з подякою великих достойників, священиків і офіцерів та зискала собі заслужену, світову першорядність в тім званню.

1717 2—?

Ширіть наш часопис!

„НА СВЯТА" СЛОВАЦЬКОГО ч. 8. „НА СВЯТА"

Сорочки, кравати, палиці, парасолі, сказпитон, жіночі панчохи, ковніри, торбинки і всіляку ґалянтерію по казково дешевих цінах поручає

МАҐАЗИН під фірмою **„КОНКУРЕНЦІЯ"** Словацького 8.

„ТОВАР ДОБРИЙ" „УСЛУГА СОЛІДНА"

ВИНА БОГОСЛУЖЕБНІ

Самородні Угорські в бочках до 100 літрів

поручає Всечеснійшому Духовенству

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

у Львові, Ринок 36. 1781 1—2

Подрібна продажа вин угорських, австрійських і десерових у всіх складах.

Верх над всіми добрими беруть:

Сметанкові кармельки з яйцями
Сметанкові кармельки з міґдалами
Сметанкові кармельки з чоколядою
Сметанкові кармельки з моккою

є дуже смачні і поживні.

Правдиві кармельки мають напис Орлик і Ска

1677 НА КОЖДОМУ ЦУКОРКОВІ. 3—4

До набуття в кождім ліпшім склепі.

КАСИНО в ЦОППОТ

відкрите цілий рік

Roulette — Baccara

Гра відбувається на данціґські гульдени 25 гульденів = 1 англійському фунтови.

Інформації про подорож

в ВАРШАВІ. Телеф. 157—31

і за посередництвом бюра подорожі Касина в Цоппот

1779 1—1

ВІЛЬНЕ МІСТО ДАНЦІҐ.

„Ignis"

ФАБРИКА МЕТАЛЕВИХ ЛІЖОК І ВКЛАДІВ

ЛЬВІВ

вул. Личаківська 106.

Телефон 477.

Цінники на жадання фірми даром. Для осіб приватних — за оплатою 0·50 зол. почтовими значками.

1493 7—?

За редакцію відповідає О. Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів. Ринок ч. 10.